

FACULTAT DE
FARMÀCIA

UNIVERSITAT DE BARCELONA

U

B

FARMÀCIA D'ATENCIÓ PRIMÀRIA I SERVEIS DE SALUT

Curs
2008-09

Ensenyament de Farmàcia

   <p data-bbox="248 181 489 203">UNIVERSITAT DE BARCELONA</p>	<p data-bbox="602 166 926 197">Pla docent de l'assignatura</p> <p data-bbox="565 212 963 264">FARMÀCIA D'ATENCIÓ PRIMÀRIA I SERVEIS DE SALUT</p>
---	--

Dades generals de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Farmàcia d'atenció primària i serveis de salut

Codi de l'assignatura: 243159

Curs acadèmic: 2008-2009

Coordinació: EDUARDO LUIS MARIÑO HERNANDEZ

Departament: Dept. Farmàcia i Tecnologia Farmacèutica

Crèdits: 4,5

Recomanacions

Per a un major aprofitament d'aquesta assignatura optativa, es recomana haver cursat l'assignatura Farmàcia Clínica i Farmacoteràpia.

Competències que es desenvolupen en l'assignatura

La incorporació del farmacèutic en el nivell assistencial de l'Atenció Primària s'ha anat produint des de 1985 en diferents Serveis de Salut i constitueix, en l'actualitat, un espai professional consolidat, on aquests farmacèutics es troben integrats amb altres professionals de la salut.

La Ley de Garantías y Uso Racional de los Medicamentos y Productos Sanitarios, aprovada en l'any 2006, assenyalava en l'article 81 sota el títol Estructuras de soporte para uso racional de medicamentos y productos sanitarios en Atención Primaria com a funcions de les Unitats o Serveis d'Atenció Primària les següents:

a) Garantizar y asumir la responsabilidad técnica de la adquisición, calidad, correcta

conservación, cobertura de las necesidades, custodia, preparación de fórmulas magistrales o preparados oficinales y dispensación de los medicamentos para ser aplicados dentro de los centros de atención primaria y de aquellos para los que se exija una particular vigilancia, supervisión y control, según se establece en el artículo 103 de la Ley 14/1986, de 25 de abril, General de Sanidad y en las disposiciones reglamentarias que lo desarrollan.

b) Establecer un sistema eficaz y seguro de distribución de medicamentos y productos sanitarios en los centros y estructuras a su cargo.

c) Establecer sistemas de información sobre gestión de la farmacoterapia que incluya aspectos clínicos, de efectividad, seguridad y eficiencia de la utilización de los medicamentos y proporcionar una correcta información y formación sobre medicamentos y productos sanitarios a los profesionales sanitarios.

d) Desarrollar protocolos y guías farmacoterapéuticas que garanticen la correcta asistencia farmacoterapéutica a los pacientes, en especial lo referente a la selección de medicamentos y la continuidad de los tratamientos y sistemas de apoyo a la toma de decisiones clínicas en farmacoterapia.

e) Impulsar la coordinación en farmacoterapia entre diferentes estructuras sanitarias y niveles asistenciales y promover una investigación clínica en farmacoterapia de calidad y adecuada a las necesidades de los pacientes, garantizando la correcta custodia y dispensación de los productos en fase de investigación clínica.

f) Establecer un sistema para el seguimiento de los tratamientos a los pacientes que contribuya a garantizar el cumplimiento terapéutico así como programas que potencien un uso seguro de los medicamentos.

g) Impulsar y participar en programas de educación de la población sobre medicamentos, su empleo racional y la prevención de su abuso y formar parte de las comisiones relacionadas con el uso racional de medicamentos y productos sanitarios.

h) Impulsar la coordinación y trabajo en equipo y colaboración con los hospitales y

servicios de atención especializada, con la finalidad de asegurar la calidad de la prestación farmacéutica mediante el seguimiento de los tratamientos prescritos por el médico.

i) Realizar cuantas funciones puedan redundar en un mejor uso y control de los medicamentos, mediante estrategias de colaboración entre los profesionales sanitarios de los equipos de atención primaria.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Referits a coneixements

Els objectius generals d'aquesta assignatura consisteixen en completar la formació de l'alumne ja adquirida inicialment en l'assignatura troncal Farmàcia Clínica i Farmacoteràpia, aproximant a l'alumne a les funcions i activitats que desenvolupa el farmacèutic d'Atenció Primària, i la seva relació/col·laboració amb la resta de professionals sanitaris dels equips d'Atenció Primària.

El seu contingut contempla el que la Ley de Garantías y Uso Racional de los Medicamentos y Productos Sanitarios, aprovada en l'any 2006, assenyala en l'article 81 sota el títol Estructuras de soporte para uso racional de medicamentos y productos sanitarios en Atención Primaria com a funcions de les Unitats o Serveis d'Atenció Primària.

- Conèixer l'atenció primària en el context global dels Serveis de Salut.
- Conèixer el paper del farmacèutic en l'activitat professional de l'atenció primària, i la seva relació amb altres activitats.

Referits a habilitats, destreses

- Aplicar els coneixements clínics/farmacèutics per optimitzar l'equilibri entre l'eficàcia, seguretat i cost dels medicaments.
- Comunicar-se i integrar-se amb altres professionals sanitaris dels equips d'atenció primària.

Referits a actituds, valors i normes

- Treballar amb estàndards professionals i d'organització.
- Promoure el paper del farmacèutic com a professional sanitari centrant l'exercici professional en el pacient a través dels medicaments, aparells, mecanismes i dispositius medicamentosos.

Blocs temàtics de l'assignatura

1. Programa de classes teòriques

- 1.1** Inici de la farmàcia en Atenció Primària. Objectius i finalitats. Història i previsions de futur.
- 1.2** Farmàcia en Atenció Primària en les diferents Comunitats Autònomes i en la resta d'Europa. Altres contextos de la farmàcia en Atenció Primària.
- 1.3** Estructures de suport a l'ús racional de medicaments en els Serveis de Salut. Centres d' Atenció Primària.
- 1.4** Coordinació entre els Centres de Atenció Primària i el nivell d' atenció especialitzada.
- 1.5** Coordinació entre els Centres de Atenció Primària i la farmàcia comunitària.
- 1.6** Comunicació del farmacèutic d'Atenció Primària amb altres farmacèutics i la resta de professionals de la salut en los diferents nivells assistencials.
- 1.7** Polítiques d'Ús Racional de Medicaments.
- 1.8** Sistemes de suport a la presa de decisions clíniques en farmacoteràpia.
- 1.9** Estratègies de intervenció per a la millora de l'ús de medicaments.
- 1.10** Elaboració de protocols i guies farmacoterapèutiques (selecció de medicaments) en Atenció Primària.
- 1.11** Factors determinants dels hàbits de prescripció de medicaments. Avaluació de la qualitat de la prescripció.
- 1.12** Avaluació de l'ús de medicaments i productes sanitaris.
- 1.13** Programes de educació de la població sobre medicaments, el seu ús racional i la prevenció del seu abús.
- 1.14** Utilització de las tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC) per a fomentar la participació de l'usuari en les decisions sobre prescripció de medicaments.
- 1.15** Expectatives dels usuaris sobre els medicaments.

1.16 Mesures dels resultats en salut relacionats amb la terapèutica.

1.17 Recerca clínica en Atenció Primària.

1.18 Avanços en Atenció Primària i la seva relació amb els previsibles canvis en els sistemes de Salut.

2. Programa de classes pràctiques

2.1 Les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en Atenció Primària i Serveis de Salut

2.2 Cerca, anàlisi i aplicació de la informació en Atenció Primària i Serveis de Salut

2.3 Transversalitat de l'Atenció Primària i Serveis de Salut

2.4 Paper dels Col·legis, Associacions i Societats Professionals en el desenvolupament de l'activitat del farmacèutic d'Atenció Primària

2.5 Desenvolupament de protocols i guies farmacoterapèutics en Atenció Primària

2.6 Resolució de casos clínics per la detecció i resolució de problemes relacionats amb la utilització dels medicaments (PRM)

Metodologia i organització general de l'assignatura

La docència de l'assignatura es basa en dos components, un de teòric d'adquisició de coneixements i un altre de pràctic basat en la resolució de problemes i en l'adquisició d'habilitats. A la vegada, es promouen actituds de participació, cooperació i respecte i altres valors i normes.

La docència teòrica s'imparteix al llarg del primer semestre i no s'exigeix l'assistència obligatòria de l'alumnat. La docència pràctica és obligatòria.

La metodologia docent consisteix en l'exposició dels temes teòrics a través de les classes magistrals, dels seminaris i d'altres activitats complementàries (proves curtes, pràctiques, treballs, etc. en temes clarament enfocats cap a l'àmbit professional assistencial del farmacèutic d'Atenció Primària) que reforcin l'aprenentatge de l'alumnat. També es pretén, mitjançant el sistema de taules rodones, que hi col·laborin convidats rellevants en aspectes puntuals d'actualitat.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges de l'assignatura

L'avaluació es farà sobre la docència teòrica, pràctica i un seguiment continuat a través de l'acompliment de proves o encàrrecs, amb un pes relatiu de 40/20/40 respectivament.

La metodologia d'avaluació de la docència teòrica consisteix a fer un examen de tipus test de 20 preguntes d'elecció múltiple, en el qual tres preguntes incorrectes n'anul·len una de correcta (20%), i dues preguntes curtes (20 %).

L'avaluació de les pràctiques es durà a terme mitjançant l'avaluació continuada, mentre durin les pràctiques, i la realització d'una prova escrita que es farà el mateix dia de l'examen de l'assignatura i que inclourà preguntes de tipus test de resposta múltiple (en el qual tres preguntes incorrectes n'anul·len una de correcta) i/o la resolució breu d'un o més casos pràctics/clínic (20%).

En relació al seguiment continuat, aquest es realitzarà mitjançant l'elaboració d'un treball en grups amb exposició oral (30%) i la realització de dos proves curtes que es faran al llarg del curs en dates que es concretaran al seu inici (10%).

Aquesta metodologia d'avaluació és la mateixa per a la primera i segona convocatòria i única per a tots els grups de l'assignatura. L'idioma emprat serà indistint.

Avaluació única

Per aquells alumnes que opten per l'avaluació única, aquesta es realitzarà sobre la docència teòrica i pràctica amb un pes relatiu de 80/20.

La metodologia d'avaluació de la docència teòrica consisteix a fer un examen de tipus test de 30 preguntes d'elecció múltiple, en el qual tres preguntes incorrectes n'anul·len una de correcta (40 %), i el desenvolupament de dos temes (40 %). L'avaluació de les pràctiques es durà a terme mitjançant una prova escrita que es farà el mateix dia de l'examen teòric de l'assignatura, i que inclourà preguntes de tipus test de resposta múltiple (en el qual tres preguntes incorrectes n'anul·len una de correcta) i/o preguntes curtes i/o la resolució breu d'un o més casos pràctics/clínic (20%).

La data màxima per sol·licitar avaluació única serà el 10 d'octubre de 2008 (acord del Consell d'estudis per assignatures de primer semestre).

Aquesta metodologia d'avaluació és la mateixa per a la primera i segona convocatòria i única per a tots els grups de l'assignatura. L'idioma emprat serà indistint.

Fons d'informació bàsiques de l'assignatura

Llibres

- Argimón JM, Jiménez J. Métodos de Investigación aplicados a la Atención Primaria de Salud. Barcelona: Doyma; 1991. ⇨
- López Calahorra, P. Anàlisi de la prestació farmacèutica en atenció primària: identificació de variables que caracteritzen els metges grans prescriptors habituals. Barcelona: Publicacions Universitat de Barcelona; 1999. ⇨
- Martín Zurro A, Cano JF. Atención Primaria. Concepto, Organización y Práctica Clínica. 5ª ed. Madrid: Elsevier; 2003. ⇨
- SemFYC. Guía Terapéutica en Atención Primaria Basada en la Evidencia. 2ª ed. Barcelona: SemFYC; 2004. ⇨
- Cipolle RJ, Strand LM, Morley PC. El ejercicio de la atención farmacéutica. [Pharmaceutical care practice]. Aravaca (Madrid): McGraw-Hill/Interamericana; 2000. ⇨
- Tindall WN, Bearsley RS, Kimberlin CL. Communication skills in pharmacy practice. 4th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2003. ⇨
- Torres Bouza C, Mataix Sanjuan A, Morales Serna JC. Manual de Farmacia de Atención Primaria. SEFAP. Madrid: Drug Farma S.L.; 2006.

Revistes

- Farmacia de Atención Primaria ⇨
- Atención Primaria: clínica e investigación ⇨
- Atención Farmacéutica: European Journal of Clinical Pharmacology ⇨
- JAMA, The Journal of American Medical Association ⇨
- Annals of Internal Medicine ⇨
- British Medical Journal ⇨
- Canadian Medical Association Journal ⇨

- Lancet ⇌
- New England Journal of Medicine ⇌
- Gaceta Sanitaria ⇌
- Medicina Clínica ⇌
- Pharmaceutical Care España ⇌
- Jano ⇌
- Panorama Actual del Medicamento ⇌
- Formación médica continuada en atención primaria ⇌

